

Tržaške razmere.

Vladnim krogom prav blizu stoječa dunajska „Reichswehr“ je prinesla te dni o tržaških razmerah prav oster članek, katerega naslednje podajemo v prostem prevodu: „Novoizvoljeni občinski svet nekega mesta je na tem, da se konstituira. Verifikacijske komisije konstatujejo v svojih poročilih, da so se vse volitve postavno završile in predlagajo torej, da se iste potrdijo. Neki član občinskega sveta izrazi željo, da naj bi se o veljavnosti volitev posamezno glasovalo. To se zgodi in pri tem večina kar natihoma, a mej frenetičnim odobravanjem galerijskega občinstva razveljavi volitev enega člana manjšine, ki pripada drugi narodnosti. Somišljenik njegov izjavi, da ne zapopade, kako se more razveljaviti postavno završena volitev, proti kateri ni bilo ugovora. On vidi v tem moralčno zaušnico dotičnim volilcem. Predsednik na to pripomni, da če se je že dala zaušnica, ni veljala ista volilcem temveč izvoljencu. Manjšina je na to ogorčena mej kričanjem galerije zapustila dvorano. V katerem turškem gnjezdu se je pa pripetil ta neverjeten in vendar do cela resničen dogodek? Ali se to celo ni dogodilo v Evropi, morebiti v Aziji? . . . O ne, zgodilo se je to v najbolj napredovanem, cvetočem mestu avstrijskem, zgodilo se je na ponosnih obalah Adrijanskih, zgodilo se je v Trstu. Ondi je italijanska progresova večina občinskemu svetniku Ivanu Nabergoju, ki je bil postavnim potom izvoljen, a je imel nesrečo biti rojen Slovenec in nejednako drugim tržaškim renegatom, ostati zvest tej narodnosti, na popisan nečuven način zaprla pred nosom vrata mestnega zastopstva. Pred očmi imamo stvar, ne osebe, vendar bi pa pripomnili, da Nabrgoj nikakor ni nesimpatična oseba. Priprost kmetovalec iz tržaške okolice je bil več let tudi član poslanske zbornice in nikdar ni kako agresivno nastopil. Ne vemo torej, zakaj si je nakopal jezo tržaških italijanisimov. Pa če tudi bi bil kak slovenski rogovilež, bi progresova večina tržaškega mestnega sveta ne imela niti najmanjše pravice, zakon na tako nesramen način z nogami teptati. Po tem tržaškem vzgledu bi ne bil ves naš parlamentarizem in naša toli hvalisana občinska avtonomija niti piškovega oreha vredna. S sklepom večine se manjšina vrže kar vunj in potem se lahko zapoveduje po svojem dopadajenji, kar se hoče.

Zopet vprašamo: Smo li v Avstriji ali v — Abrucih? Seveda, Abruci spadajo k Italiji, pa tudi ondi italijanska vlada skrbi, da bi napravila postavne razmere in italijanska vlada bi gotovo nikjer in nikoli ne trpela od strani kakega občinskega zastopa tako izzivajočega in nesramnega vedenja, kakor je že več let ono tržaške gospe napram državni oblasti. Le v Avstriji naj bi si pustili vse dopasti? Gospodu Nabergoju zadana „zaušnica“ zadene tudi avstrijsko državo in ta ne sme iste prenesti.

Da, mera je polna. Še plapola s tržaškega gradu črno-žolta zastava, katero brani bodo vsikdar pripravljeni sinovi te države. Kaj vse pa mora ta staroslavni prapor gledati v skupni Primorski? V Trstu bodo skoro vrgli poslednji figov list s sebe, nastopa se javno z proti-

avstrijskim mišljenjem. Državnozbornske volitve so bile spremljane s pojavi, ki morajo vsakteremu, če sicer hoče videti ali ne, odpreti oči. In kakor stari v Trstu pojejo, tako žvižgajo mladi v Istriji. Tam bi italijanissimi radi ustanovili pravcato anarhijo, da bi se znebili svojih sovražnih slovanskih sodeželanov. Sliši se od požiganj in drugih enakih lepih reči. Civilne oblasti je videti, da so popolnoma brez moči, kajti šele opetovani intervenciji vojaštva so je posrečilo, najhujše zabraniti. Slovani so ravno ob državnozbornskih volitvah storili to pregreho, da so zopet pokazali, da žive. To pa ne prija niti italijanisisimom v Trstu niti italijanisisimom v Istriji. Cela tržaška okolica in cela Primorska m o r a t a postati italijanska — in četudi s silo. Če se Slovane uduši, potem bo moč Primorsko čim lažje pripraviti kot goden grizljež za Italia unita. Dotlej pa le pustimo, da naši milijoni mirno romajo v Trst, saj jih imamo itak preveč. Če bodo svojedobno Italijani [s posmehom prevzeli našo čveterokotno trdnjavo, potem bodo tudi z veseljem isto storili s Trstom . . . Tako mislijo namreč tržaški italijanissimi. V nas se pa ne vzbujajo zastoj britki spomini izza polupretkelega časa. Lombardija in Benetke sta bili zgubljeni največ vsled popolnoma zgrešenega vladnega zistema, in ta popolnoma zgrešeni vladni zistem — ne bojimo se položiti prsta na odprto rano — je tudi v Trstu doma. Mi opazujemo, kako tržaško namestništvo ne od včeraj, temveč že več let, neopravičeno rahlo in potrpežljivo postopa. Po tem so tudi tako krasni sadovi. Italijanissimi naj počenjajo kar koli in naj se vedejo najbrezobzirneje, v tržaški namestniški palači ne vidijo in ne slišijo ničesar, ali pa se v najboljšem slučaju ohrabrijo toliko, da napravijo platoniško izjavo, katere italijanissimi ne sprejmo posebno spoštljivo. V njihovnm navajenem delovanji ne napravi to nobene premembe. Namestnik tržaški, vitez pl. Rinaldini naj dolgo vrsto let svojega [neuspešnega delovanja le pregleda, in prepričal se bode sam najbolje, h kakim rezultatom je dovela njegova slabotna politika. Toda sedaj ni čas za preišljevanja. Ob sedanjih razmerah je potrebno brzo in energično ravnanje. [Nov duh mora prevesti tržaško namestništvo in četudi bi se moralo z nekaterniki korenito pomesti. Italijanissimi naj konečno prav jasno občutijo, da je tudi avstrijskega potrpljenja enkrat konec.“

Politični pregled.

Novi državni zbor se snide v soboto in v ponedeljek bode slovesno otvorjenje. Važno vprašanje je, kdo bode predsednik novi zbornici. Krščanskosocijalni listi zahtevajo, da bi se kdo iz njih srede izvolil za predsednika. Posebno pa ti listi naglašajo, da novi ministerski predsednik mora biti Nemeč, da si to ni v nobenem zakonu zagotovljeno. Ta zahteva le dokazuje, da so krščanski socijalisti proti drugim narodnostim jednako krivični, kakor liberalni in narodni Nemci. Seveda zbornica ne voli za predsednika krščanskega socijalista, ker od tacega predsednika bi ne bilo pričakovati, da bi nepristranski vodil obravnave.

Koroški državni zbor. — Razen jednega Slovenca voljeni so na Koroškem samo narodni Nemci za poslance. Tudi

trgovinska zbornica in veleposestvo sta nemškonarodno volila. V veleposestvu je dobil nemškonarodni kandidat Milenis 55 glasov, konservativni kandidat prof. Joas pa 22 glasov.

Volitev v Inomostu. — V Inomostu je voljen z veliko večino za poslanca konservativca Kapferer. Konservativci se imajo za svoj uspeh mnogo temu zahvaliti, da se niso liberalni in narodni Nemci mogli sporazumeti za skupnega kandidata. Posebno obrtniki so konservativno volili. Liberalni Nemci so potrli, ko so zgubili glavno mesto tirolske dežele.

Nemčija. — Želji nemškega cesarja in vlade, pomnožiti znatno mornarico, državni zbor ni ustregel. Odklonil je zahteve glaseče se na znesek 10 milijonov z 204 proti 143 glasovi in dovolil le nekaj manjših postavk. Zahteva vlade se je glasila na grajenje dveh križaric, jednega aviznega parnika in več torpednih ladij. Državni zbor je pa dovolil le napravo dveh topnjač. — Da ni preveč poslušen državni zbor svojemu cesarju, kaže tudi tale faktum. Cesar je želel, da se zgradi l. 1870 palim vojakom v spomin velikansko poslopje. Predloga vlade, da naj se dovoli v to potreben denar je prišla pred državni zbor, a ve se že naprej, da bo predloga pala.

Turčija. — Turška vlada ve predobro, da bi se ji kaj slabo godilo, če pride do vojne z Grško. Imela ne bi samo napram tej opraviti, temveč pretila bi v tem trenutku turški državi od drugih strani še večja nevarnost. Srbija in Bolgarijs sta se baje zavezali, da napadeti Turke, če nastane grško-turška vojska. Ustaja v Makedoniji je v tem slučaju neizogibna. Da bi se Turčija malo olepšala pred vevlastmi in če mogoče obvarovala preteče vojske, se je jela zopet delati, da hoče v državi upeljati reforme. Pozvali so se vsi sedanjci in bivši živeči ministri, vezirji in drugi višji uradniki v sultanovo palačo na posvetovanje. To seveda je pa le pesek v oči. V resnici turški sultan nima niti moči niti dobre volje zboljšati razmer v svoji državi. Le sila bo konečno uredila turške žalostne razmere.

Kreta. — Vevlasti so izvršile blokado Krete, t. j. zasele in zaprle s svojimi ladjami vsa krečanska pristanišča. Grška ne more več torej blizu V sredini otoka so gospodarji vstaši in Grki. Požari in umori mej mohamedanci in temi so na dnevnem redu. — Vevlasti so sklenile: 1.) Kreti se da avtonomija pod višjim oblastvom turškega sultana, 2.) grške čete se morajo umakniti s Krete, 3.) turške posadke ostanejo na mestih, katere jim določijo države, 4.) za vzdrževanje reda pošlje vsaka država 500 do 600 vojakov na Kreto, 5.) ako Grška ne umakne svoje armade, bodo jo prisilile države. Vevlasti so torej se zavezale da napravijo red na otoku, sedaj pa noče nobena dati svojih vojakov za pomirjenje. Grška bi pa rada naredila s svojimi ljudmi mir na otoku, a se jej ne pripusti. V sredini otoka je neznosno stanje. Turška oblast je na Kreti prenehala, Grkom odrekajo vevlasti pravico do pomirjevanja Krete, druga oblast pa sedaj na Kreti ni ustanovljena. Vse že želi reda in miru. — Voditelji kretskih vstašev so evropskim admiralom sporočili, da se dobrovoljno ne udajo, ako se Kreta ne združi z Grško. Kralju grškemu so poslali adresu, v kateri ga prosijo, naj grške vojske ne umakne s Krete, nego brez vseh obzirov izvrši združitev. — Grška je baje pripravljena tirati začeto politiko do skrajnosti. Če bi vevlasti storile kako neprevidnost, potem je ni človeške moči, katera bi mogla preprečiti vojno s Turčijo in vstanek v Makedoniji. — Turška in Grška se pridno pripravljata, če pride do vojske mej njima. Le obema dela to težavo, da jima nedostaje denarja. — Po Grškem se je nabralo pod imenom prostovoljcev polno upornih in prevratnih življev, ki tirajo Grško v vojsko. Če se kralj in vlada ne udasta, nastala bo bržkone prekucija. Položaj Grške je torej kritičen.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

VI. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča o prošnji trgovcev v Ložu, da bi se jim dovolilo ob nedeljah prodajalnice namesto do 2. ure do 4. ure popoldne odprte imeti. Prositelji utemeljujejo svojo prošnjo s tem, da imajo ljudje, ki gredo skozi Lož k popoldanski službi božji v Staritrug navado, da pustijo nakupljene reči v prodajalnici shranjene, oziroma si potrebno še le po dokončani službi božji nakupijo. Neprilichno je sedaj za ljudi, ker morajo nakupljene stvari ali drugod shranjevati ali pa v cerkev s saboj jemati. Škodo pa trpe trgovci, ker ljudje zaradi te neprilichnosti manj nakupijo. Popoldanska služba božja v Starem trgu trpi od 2 do $\frac{1}{4}$ na 4 uro. Ko bi trgovci smeli imeti odprte prodajalnice do 4. ure, bi bilo vsem vstreženo trgovcem in ljudem. Županstvo v Ložu potrjuje, da so podatki navedeni o prošnji resnični in priporoča, da se prošnja usliši.

Tudi c. kr. žandamerijsko postajno poveljstvo v Ložu pravi, da se prositeljem dovoli do 4. ure popoldne odprto imeti. C. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu, z ozirom na krajevne razmere tudi priporoča prošnjo.

Odsek se pridružuje navedenim priporočilom in smatra le za umestno, da se z uslišanjem predležeče prošnje ustreže trgovcem in kupujočemu občinstvu, se ve s tem pridržkom, da je prodajalnice med popoldansko službo božjo zapreti.

Odsek torej predlaga: Čestita zbornica naj priporoča pri c. kr. deželni vladi prošnjo trgovcev v Ložu. — Predlog se sprejme.

VII. Zbornični svetnik Iv. Baumgartner poroča, da je vsled dopisa c. kr. vlade z dne 28. januarja 1897, gospod minister za uk in bogočastje z ukazom z dne 19. jan. 1897, št. 30.615 naznanil, da se je o prošnji mestne občine kočevske, da naj bi se tamošnja strokovna šola za lesno obrt podržavila, vprašala za mnenje osrednja komisija za obrtni pouk in da bi sporazumno z dotičnim sklepom te komisije načelno ne bi bil proti temu, da se imenovani zavod z letom 1898 počenši prevzame v državno upravo. Po naročilu gospoda ministra za uk in bogočastje prosi c. kr. deželna vlada za obvestilo, če bo zbornica, ki je doslej redno dovoljevala podpore za vzdrževanje zavoda, tudi v slučaju podržavljenja podpirala istega in v kateri meri. Odsek je mnenja, da je zbornica obvezana, v kolikor ji financijelna sredstva dopuščajo strokovno šolo podpirati, kakor doslej. Povišanje prispevka ni prav mogoče, ker zbornica itak 5. del iz zadevnega okraja došlih priklad izda za obrtni pouk v Kočevji. Poročevalec predlaga imenom odseka: Zbornica naj se izreče v navedenem smislu.

Zbornični svetnik Jos. Lenarčič pripomni, da naj naučna uprava nosi sama stroške, če ji je na obstoju šole ležeče, zbornica ima izpolniti mnogo drugih važnih nalog, katerih izvedba je spojena z denarnimi žrtvami. Vsled tega predlaga, da naj se zbornica izreče odklonilno. Ko sta poročevalec Iv. Baumgartner in zbornični svetnik Jos. Kušar priporočala odsekov predlog in je zbornični tajnik povdarjal, da morajo za vse strokovne šole prispevati lokalni faktorji, dežela, trgovska in obrtniška zbornica in občina, če ob-